

Vitadélután az élelmiszer-analitikai fejlődés és az élelmiszerbiztonság kapcsolatáról

A Magyar Élelmiszer-biztonsági Hivatal 2009. március 24-én szemináriumot rendezett, melynek témája az élelmiszeranalitika fejlődésének élelmiszer-biztonságra gyakorolt hatása volt. A rendezvényen sok neves, élelmiszer-vizsgálattal foglalkozó szakember vett részt.

A vitaindító előadást Salgó András (képen jobbról második), a BME Alkalmazott Biotechnológia és Élelmiszer-tudományi Tanszék vezetője tartotta „Élelmiszer-analízis: Igények és realitás” címmel, amelyben az élelmiszer-analitika főbb tendenciáit mutatta be. Felkért hozzászólóként Gyaraky Zoltán és Gyetvai Béla a kockázatkezelői élelmiszer-biztonsági vizsgálattal kapcsolatos trendekre, dilemmákra hívták fel a figyelmet.

A résztvevők között élénk és tartalmas szakmai vita alakult ki. A jelenlevők által megtárgyalt legfontosabb kérdések közt felmerült az akkreditálás és a magánlaborok titoktartási kötelezettségének kérdése, valamint a rugalmas hatókörű akkreditálás szükségessége is. [Honlapunkon](#) a szemináriumról bővebben olvashat.

Rövid hírek az EU-ból

Lezárult az EFSA növényvédő szer hatóanyag-értékelése

Az EFSA befejezte a növényvédő szerekben használt hatóanyagok biztonságának értékelését. 2003 és 2008 között, több mint 120 hatóanyag értékelését végezte el, a tagállamok tudományos szakembereinek közreműködésével, azzal a céllal, hogy biztosítsa Európában az emberi egészség és a környezet védelmét.

Az EFSA 2008-ban létrehozta a „Növényvédőszer Irányító Testületet” (Pesticide Steering Committee), mely az EFSA, az Európai Bizottság és a tagállamok képviselőiből áll. Feladata az átfogó növényvédő szer kockázatbecslési programok,

valamint MRL programok tervezése és vezetése. Az Irányító Testületben Magyarországot a MÉBIH (Prof. Dr. Ambrus Árpád) képviseli. A hatóanyagokkal kapcsolatos következtetések az [EFSA honlapján](#) megtalálhatók.

Az EFSA módosítása a fludioxonil meglévő MRL értékével kapcsolatban

Az EFSA [újraértékelte](#) a fludioxonil meglévő MRL értékét spenót és petrezselyem levélre, portugál kérésre. A benyújtott kéressel egyetértve, az EFSA a fludioxonil MRL értékét - a meglévő 0,05 mg/kg helyett - 10 mg/kg értékben javasolja szabályozni. Az EFSA megítélése szerint egy ily mértékű felhasználás a fogyasztókra nézve nem jelent kockázatot.

Tudományos vélemény a dimetil-éter használatának biztonságáról

A Bizottság felkérésére az EFSA tudományos véleményt adott ki a dimetil-éter oldószerként történő használatával kapcsolatban. A dimetil-étert ugyanis fehérje, főként pedig kollagén előállításnál alkalmazzák a húsparban, 0,5 és 1 tömegszázalék közötti mennyiségben. Az EFSA élelmiszerekkel kapcsolatba kerülő anyagok megítélésével foglalkozó szakbizottsága megállapította, hogy a késztermékben nem vet fel biztonsági kérdést a dimetil-éter, hiszen az állati fehérjék zsírtalanítása után a vákuumkezelés hatására az oldószer nagy része eltávozik a termékből, és a zsírtalanított fehérjéket a késztermék legfeljebb 2%-ban tartalmazza. A vélemény az EFSA [honlapján](#) olvasható.

Rovarirtó szerekkel kezelt konténerek biztonsági megítélése

Egyes hajószállítmányoknál olyan rovarirtó szeres kezelést alkalmaznak, amivel megelőzhető, hogy a termék szállítás során károsodjon, valamint a szállítmányokkal együtt kártevők importálása is történjen. A német Szövetségi Kockázatbecslési Intézet (BfR) információ szerint néhány hajómunkásnál, akik jelen voltak rovarirtó szerrel kezelt konténerek felnyitásakor, egészségkárosodás lépett fel. Felmerült továbbá, hogy a rovarirtó szeres kezelésen átesett konténerekben szállított élelmiszerek fogyasztása a fogyasztókra nézve is kockázatot jelenthet. A BfR a témában szakmai megbeszélést kezdeményezett, melyen német és holland szakértők vettek részt.

Egyetértés született abban, hogy azon szállítmányok jelentenek igazi veszélyt, melyek szállítódokumentációjában nem tüntetik fel, hogy a szállítmány átesett ilyen kezelésen, és a szállítmányon nem helyezik el az amúgy kötelező figyelmeztető jelölést. A BfR feltételezése szerint utóbbi szállítmányok aránya igen magas, így indokoltnak tartja a

nagy forgalmú német és holland kikötők fokozott ellenőrzését. A témával kapcsolatos összes előadásokat megtalálhatják a [BfR honlapján](#).

Glycidamid chipsben

Glycidamid az akrilamidok metabolizmusa során keletkezik, döntően a szervezetben. Legújabb kutatások arra hívják fel a figyelmet, hogy élelmiszerben is képződhet, ha magas hő hatására az akrilamid telítetlen zsírsavakból származó hidroperoxidokkal reagál. A vegyületet eddig csupán kis mennyiségben sikerült kimutatni élelmiszerekből (a szervezetben képződő glycidamidok 1%-át teszi ki az így képződő mennyiség). Chipsben és sült burgonyában a kutatók 0,3 - 1,5 mikrogram/kg mennyiséget mértek. Mivel a tényleges terhelést döntően a szervezetben, akrilamidból keletkező glycidamid jelenti, az élelmiszerek akrilamid-mennyiségének további csökkentése szükséges. A hír a [BfR honlapján](#) jelent meg.

Brit szóróanyag az ólommérgezés megelőzésére

Az FSA tájékoztató anyagot készített a farmtulajdonosoknak, hogy segítse megvédeni az állatállományukat, üzletüket és az Egyesült Királyság élelmiszereit az ólommérgezéstől. Tavasszal, amikor az állatokat kihajtják a legelőkre, növekszik az ezzel összefüggő esetek száma. Higanymérgezés hatására a szarvasmarhák hirtelen elpusztulhatnak, terméketlenné válhatnak, vagy idegi betegség és vakság jeleit mutathatják. A szennyezettségnek kitett állatok húsában, belső részeiben és tejében emelkednek az ólomszintek, melyekben meghaladva az előírt biztonsági szinteket az élelmiszerláncba kockázatos termékeként kerülnek be. Tavaly emiatt az Egyesült Királyságban 2500 állat nem került feldolgozásra.

A szóróanyag megtekinthető az [FSA honlapján](#).

Konzultációra bocsájtották az FSA 2010-2015. évi stratégiai tervét

A brit élelmiszer-biztonsági intézet (FSA) stratégiai terve 2009. június 5-ig véleményezhető. A kitűzött célok között szerepel, hogy a jövőbeni élelmiszer eredetű megbetegedések száma csökkenjen, a BSE és TSE ellenőrzések legújabb tudományos ismereteket alapuljanak, továbbá megvédjék a fogyasztókat az élelmiszerhamisítástól és az illegális praktikáktól. A 2010-2015 időszakra vonatkozó terv az FSA [honlapján](#) elérhető.

Jelentés a 2005. évi wales-i *E. coli* járványról

Több mint 150 embert betegedett meg 2005-ben Wales eddig legnagyobb *E. coli* O157 járványában. A fertőzöttek többsége iskolás gyermek volt. Az eset kapcsán 31 személyt kórházban ápoltak, és egy 5 éves kisfiú életét vesztette. A fertőzést okozó körülményeket, valamint a járvány kezelésének módját a járványt követően vizsgálták, annak érdekében, hogy a tapasztalatok alapján átgondolják a tanulságokat, valamint levonják a következtetéseket. A [jelentés](#) az FSA honlapján elérhető.

Játékosan az élelmiszer-biztonságról

Az FSA [honlapján](#) online játékokkal hívják fel a gyermekek figyelmét a kiegyensúlyozott és egészséges táplálkozás fontosságára.

Az EFSA élelmiszerek kadmium-tartalmával kapcsolatos értékelése

Az Európai Élelmiszer-biztonsági Hivatal szennyezőanyagokkal foglalkozó szakbizottsága (CONTAM Panel) az Európai Bizottság kérésére értékelést végzett az élelmiszerek kadmium tartalmának egészségi kockázatáról, és az új adatok elemzése alapján a kadmiumra korábban ideiglenesen megállapított heti megengedhető beviteli értéknél (PTWI, 7 µg/ttkg/hét) alacsonyabb,

2,5 µg/ttkg tolerálható heti beviteli értéket (TWI) javasolt. Az állásfoglalás az EFSA [honlapján](#) elérhető. Magyar összefoglaló a MÉBIH [honlap](#)on olvasható.

Rendezvény: "Use of Animals and Alternatives in the Life Sciences"

A "Use of Animals and Alternatives in the Life Sciences" elnevezésű Világkongresszust 7. alkalommal idén Rómában rendezik meg 2009. augusztus 31-szeptember 3-a között. A kongresszus programja [honlapunkról](#) letölthető.

Unió jogszabályok

RENDELETEK

A Bizottság 199/2009/EK [rendelete](#) (2009. március 13.) a 2160/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel eltérve a brojlercsirke- és pulykaállományokból származó, kis mennyiségű friss hússal való közvetlen ellátásra vonatkozó átmeneti intézkedés megállapításáról

A Bizottság 201/2009/EK [rendelete](#) (2009. március 16.) az egyes madarak Közösségbe történő behozatalára vonatkozó állategészségügyi feltételek és a karantén alá helyezésükkel kapcsolatos feltételek megállapításáról szóló 318/2007/EK rendelet módosításáról

A Bizottság 202/2009/EK [rendelete](#) (2009. március 16.) a 600/2005/EK rendeletnek a *Bacillus licheniformis* DSM 5749 és a *Bacillus subtilis* DSM 5750 készítmény lazalocidnátriumot tartalmazó összetett takarmányban való felhasználása tekintetében történő módosításáról

A Bizottság 203/2009/EK [rendelete](#) (2009. március 16.) az 1137/2007/EK rendeletnek a *Bacillus subtilis* (O35) takarmány-

adalékanyag dekokvinát és narazin/nikarbazin tartalmú takarmányokban való felhasználása tekintetében történő módosításáról

A Bizottság 205/2009/EK [rendelete](#) (2009. március 16.) az oltalom alatt álló eredetmegjelölések és földrajzi jelzések nyilvántartásában szereplő egyik elnevezéshez tartozó termék-leírás kisebb jelentőségű módosításainak jóváhagyásáról (Riso Nano Vialone Veronese (OFJ))

A Bizottság 213/2009/EK [rendelete](#) (2009. március 18.) a 2160/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletnek és az 1003/2005/EK rendeletnek a Gallus gallus és pulyka tenyésztésében a szalmonella ellenőrzése és vizsgálata tekintetében történő módosításáról

A Bizottság 214/2009/EK [rendelete](#) (2009. március 18.) az 1800/2004/EK rendeletnek a Cycostat 66G takarmány-adalékanyag engedélyezésének feltételei tekintetében történő módosításáról

A Bizottság 232/2009/EK [rendelete](#) (2009. március 19.) a Saccharomyces cerevisiae NCYC Sc47 takarmány-adalékanyagként tejelő bivalyak esetében történő új felhasználásának engedélyezéséről (az engedély jogosultja: Société Industrielle Lesaffre)

HATÁROZATOK

A Bizottság 2009/241/EK [határozata](#) (2009. március 16.) a triflumuronnak a 91/414/EGK tanácsi irányelv I. mellékletébe történő felvétele megtagadásáról és az e hatóanyagot tartalmazó növényvédő szerek engedélyének visszavonásáról

A Bizottság 2009/248/EK [határozata](#) (2009. március 18.) a 2008/185/EK határozatnak a sertések Aujeszky-féle betegségtől mentes tagállamok vagy régiók közötti

kereskedelmére vonatkozó állategészségügyi feltételek tekintetében történő módosításáról

A Bizottság 2009/251/EK [határozata](#) (2009. március 17.) a dimetil-fumarát biocidot tartalmazó termékek forgalomba hozatala vagy piaci hozzáférhetővé tétele megtiltásának a tagállamok számára való előírásáról

HELYESBÍTÉSEK

[Helyesbítés](#) az élelmiszer-adalékanyagokról szóló, 2008. december 16-i 1333/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelethez

RASFF

2009. évi RASFF események heti bontásban, [12. hét](#)

DG SANCO heti hírei

Az Európai Bizottság legfrissebb hírei a DG SANCO [honlapján](#) elérhetők.

Rövid hírek az Európai Unión kívül

Tanácsok fogyasztóknak

A kanadai élelmiszer-ellenőrző hatóság (CFIA, Canadian Food Inspection Agency) [honlapján](#) megjelent egy brossúra, melyben jó tanácsokkal segítik a fogyasztók biztonságos otthoni ételkészítését. Mivel Kanadában a helyi termelésű élelmiszerek mellett egyre nő az egzotikus gyümölcsök, zöldségek száma, és a fogyasztók egyre inkább igénylik a készételeket, az élelmiszerbiztonság is új kihívásokkal néz szembe.

Kanadai halimport program

Az emberi fogyasztásra és kereskedelmi célra szánt halak, tenger gyümölcsei, és ezekből készült termékek csak úgy hozhatók be Kanadába, ha igazolhatóan biztonságosak és a vonatkozó követelményeknek megfelelnek. 2006-ban a CFIA felülvizsgálta a hatályos halimport programot, és úgy találta, hogy az importőrök felelősségi köre nincs tisztázva, és az útmutatókat is frissíteni kell. A dokumentumokat újraírták, hangsúlyozva a követelményeket, és az eszközöket, melyekkel az importőrök ezeknek megfelelhetnek. A honlapon a részletes leírást tartalmazó új dokumentumok még átmeneti jellegűek, véglegesítésük 2009. április 1-jén várható. Idén október 1-től a halimportőröknek már bizonyítaniuk kell megfelelőségüket, ha megkívánják újítani behozatali engedélyüket. A hír a [CFIA honlapján](#) olvasható.

PSP-toxin homárban

A Kanadában 2008. őszi-téli szezonban kifogott homárok biotoxin (PSP-toxin, paralitikus kagyló-méreg) szintje egészségi kockázatot jelentett. Bár mérgezés nem történt, a Health Canada elővigyázatosságból tanácsokkal látja el a fogyasztókat [honlapján](#). A PSP-toxin fogyasztásakor enyhe esetben az ajkak zsibbadása tapasztalható, nagyobb expozíció esetén fejfájás, szédülés, hányinger léphet fel, ritka esetben izombénulás, nehézlégzés, fuldoklás és akár halál is bekövetkezhet.

Obama kinevezte az FDA új vezetőit

Barack Obama amerikai elnök új FDA elnököt nevezett meg Margaret Hamburg személyében egyik közelmúltbeli [beszédében](#). Általános helyettesének Joshua Sharfsteint jelölte. Az elmúlt időszakban tapasztalt kiterjedt amerikai járványok (pl. *Salmonella* baktériummal szennyezett [mogoróvaj](#) és [paradicsom/paprika](#) okozta járványok) kapcsán

számos vád érte az FDA-t jelenlegi, nem kellően hatékony működése miatt. A beszédében az elnök bejelentette azt is, hogy egy új, az egészségügyi, illetve mezőgazdasági minisztériumok alá tartozó élelmiszer-biztonsági munkacsoport jön létre. A munkacsoport elsődleges feladata, az amerikai elnök és a kormány ellátása megfelelő szakmai információkkal, valamint az élelmiszerekkel kapcsolatos jogszabályok felülvizsgálata és frissítése, illetve szükség esetén új, az amerikaiak egészségét megóvó jogszabályok kikényszerítése lenne. Az elnök jelezte, az amerikai kormány támogatást nyújt az FDA-nak abban is, hogy növelhesse élelmiszer-ellenőreinek számát és korszerűsíteni tudja élelmiszer-biztonsági laboratóriumait.

Food Connect című ausztrál kiadvány

Az ausztrál és új-zélandi élelmiszer-biztonsági hivatal honlapján negyedévenként megjelenik a [FOOD CONNECT](#) című kiadvány, mellyel az élelmiszer-termelésben és előállításban illetve exportban résztvevőket látja el szakmai információkkal.

Nyilvános GM-konzultáció

Nyilvános megvitatásra bocsájtotta egy, a herbicid (glifozát) rezisztens GM szójából készült élelmiszerekre vonatkozó kérelem kapcsán készített kockázatbecslését az ausztrál és új-zélandi élelmiszer-biztonsági hivatal. Az összefoglaló [honlapján](#) elérhető.

Új nanotechnológiai módszer antrax-kimutatáshoz

Egy, ún. europium nanoparticle-based immunoassay elnevezésű alkalmazással az antrax baktérium protektív antigénjének gyors kimutatása válna lehetővé, véli az FDA. Az alkalmazás része lehet a bioterrorizmus elleni felkészülésben. A hír az [FDA honlapján](#) jelent meg.

Nemzetközi online médiafigyelés

Salmonellával szennyezett lucernacsíra

Az Egyesült Államokban több mint 80 személy betegedett meg igazolhatóan *Salmonella* Saintpaul baktériummal szennyezett lucernacsíra, hagymacsíra fogyasztása következtében írja a newsinferno.com. A járvány hátterében a SunSprout Enterprises cég termékeinek fogyasztását gyanítják az amerikai szakemberek. A gyanúsított termékek listája az FDA honlapján elérhető.

Rögös úton a kínai élelmiszerbiztonság

A kínai élelmiszerbiztonság helyreállítása kemény, és hosszú munkát ígér. A hónapokig húzódó melamin botrány ugyanis korántsem jelenti a küzdelmek végét, olvasható a China Daily honlapján. Ezt támasztja alá az a hír is, hogy a közelmúltban kisebb kínai vágóhidaknál olyan húsokat találtak, amelyekbe tömegnövelés céljából injektáltak vizet és egyéb vegyületeket. Miután Kínában az összes húsfogyasztás kétharmadát a sertés- és marhahúsfogyasztás adja, ez igen komoly problémát jelent.

Kínai panasz a WTO-nál

A China Daily honlapján megjelent írás arról számol be, hogy Kína panasszal élt a WTO-nál, azon amerikai szabályozás ellen, amely tiltja a kínai baromfi importját. Véleményük szerint a korlátozás érzékenyen érinti a kínai húselőállítókat. Az amerikaiak azonban azzal indokolták az intézkedéseiket, hogy komoly fenntartásaik vannak a kínai élelmiszerimportot illetően.

Nigéria is harcba száll a gyorsételek reklámozása ellen

A nigériai fogyasztóvédelmi hatóság is csatlakozott a Fogyasztóvédelmi Világszervezet, és egyéb fogyasztóvédelmi hatóságok gyorsételek reklámozása elleni kampányához. Világszerte növekszik a túlsúlyos emberek száma. Egyes becslések szerint 2015-re akár 2,3 milliárd embert is éríthet a probléma, ezért a Fogyasztóvédelmi Világszervezet főigazgatója, Joost Martens szerint mihamarabbi nemzetközi szabályozásra van szükség, amellyel a kormányok megfelelő választ adhatnak az egész világot érintő veszélyre. A hír részletei az Allafrica.com honlapon olvashatók.

Kiadja
Magyar Élelmiszer-biztonsági Hivatal

Felelős szerkesztő
Dr. Szeitzné Dr. Szabó Mária főigazgató

Elérhetőségeink
H-1097 Budapest, Gyáli út 2-6.
Tel: (+36) 1 368 8815
Fax: (+36) 1 387 9400
E-mail: titkarsag@mebih.gov.hu
www.mebih.hu